

Senter for lønnsdannelse

15 februar, 2016

Kommentar på rapporten

***Frontfagsmodellen i forntid,
nåtid og framtid***

*(og Pengepolitikk med sterkt koordinert
lonndannelse)*

Göran Hjelm och Åsa Olli Segendorf
Konjunkturinstituttet
(National Institute of Economic Research)

Agenda

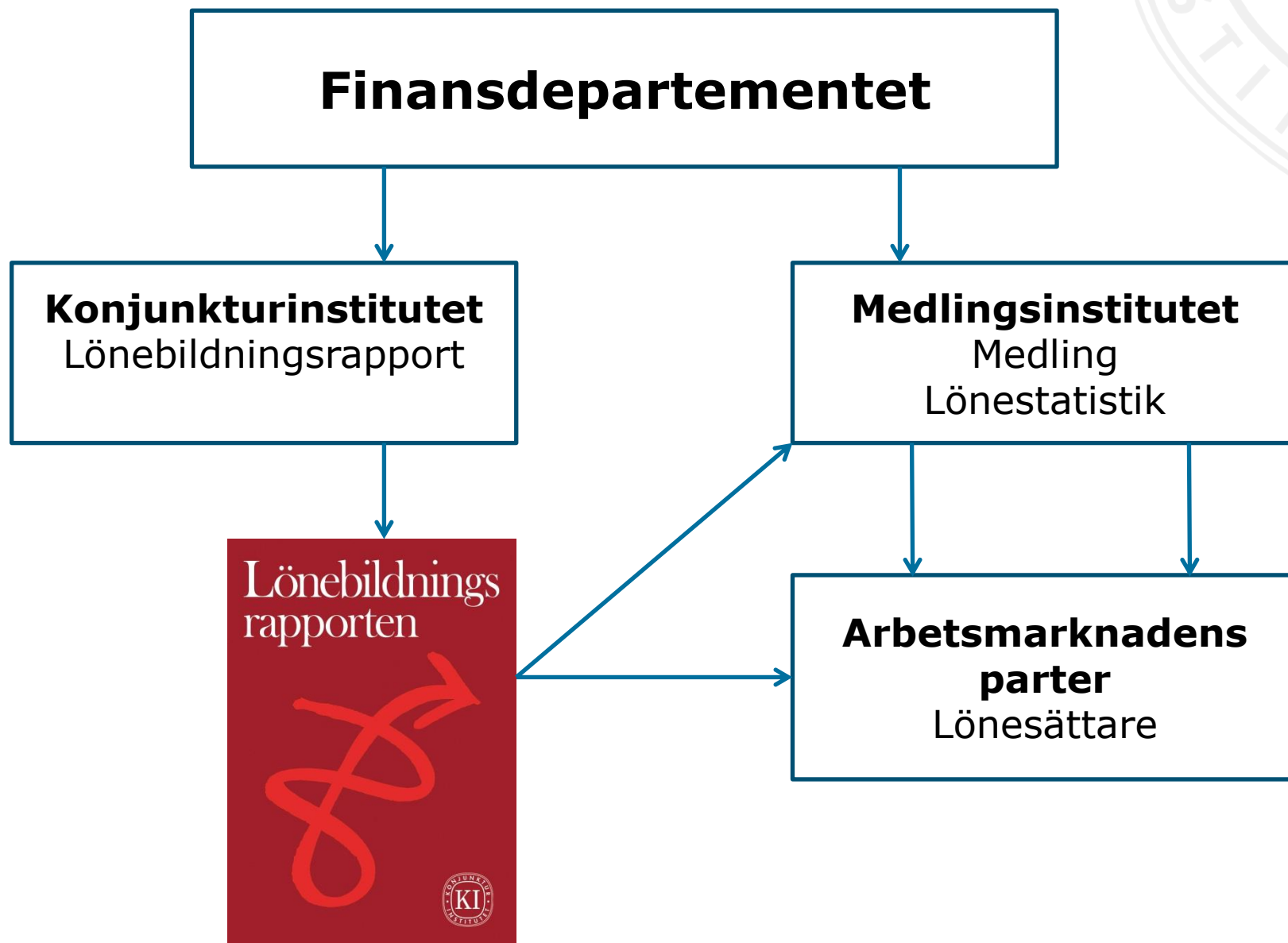
- Kommentarer på rapporternas innehåll och slutsatser
- Konjunkturinstitutets tankeram för lönebildning vid rörlig växelkurs och inflationsmål

Kom ihåg:

Humlan verkar flyga!

Konjunkturinstitutets roll i svensk lönebildning

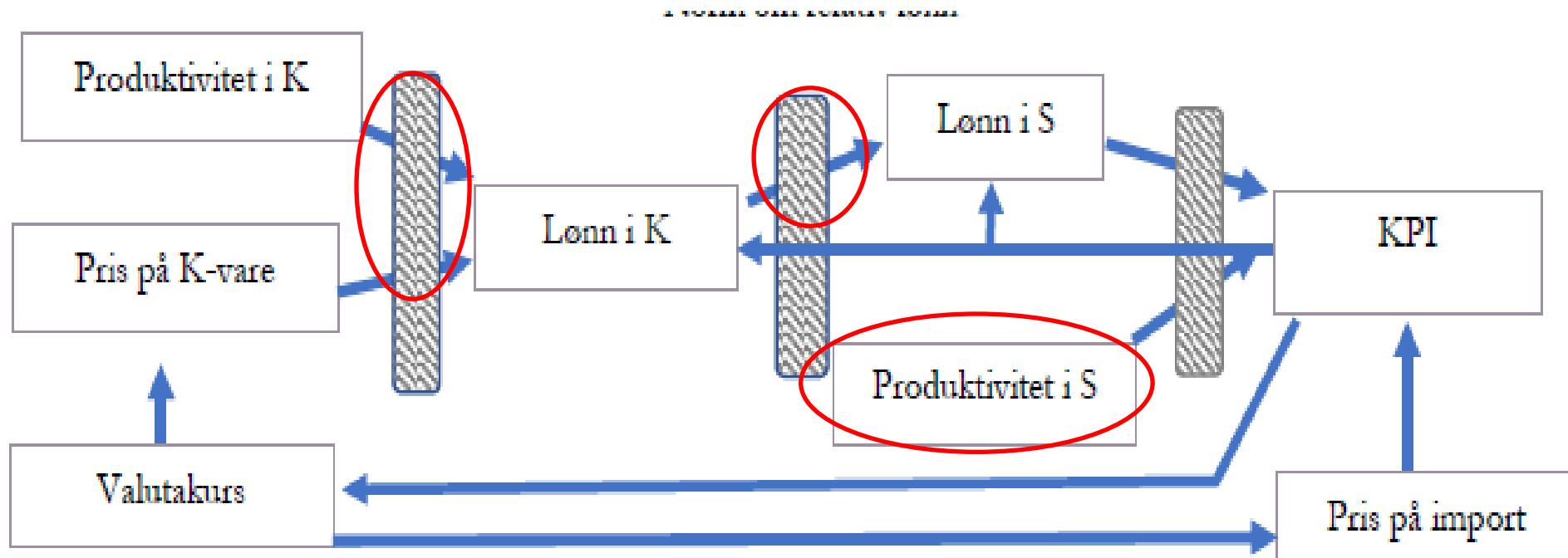

**Kommentarer på rapporternas
innehåll och slutsatser**

Den norska tankeramen för lönebildning – Frontfagsmodellen

- Framtagen under antagandet om fast växelkurs (inget inflationsmål)
- Beskriver trendmässig utveckling – inga strukturella förändringar
 - Oförändrad lönerelation mellan sektorer
 - Konstant löneandel i exportsektorn
 - Balans i utrikeshandeln

Argument för Frontfagsmodellen enligt författarna (1/2)

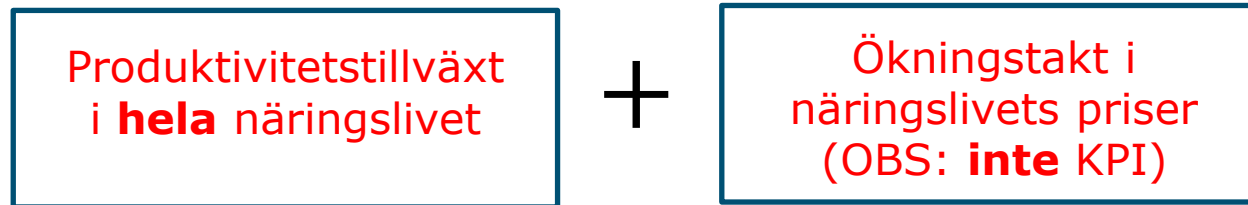
- “...inflasjonen ville tendere mot inflasjonen i utlandet” (s 66)
 - Inte sikkert, beror på produktivitet i och storlek av S-sektor
 - Vid rörlig växelkurs kan priser, löner öka **olika** takt jämfört med omvärlden
 - Norge kan t.ex. ha inflation(smål) på 4% och andra på 2%
- “...inflationen uavhengig av målsetningen for pengepolitikken” (s 66)
 - Ja, inflationen “blir vad den blir” **om** inte penningpolitikken gör sitt jobb
- “Den koordinerte lønnsdannelsen gjør det slik sett mulig å holde full sysselsetting uten tiltakende inflasjon og nominell ustabilitet” (s 72)
 - Inflation beror inte endast på nominell löneökning
 - Men sannolikt mer effektivt om det kombineras med en flexibel inflationsmålspolitik

Argument för Frontfagsmodellen enligt författarna (2/2)

- Risk för mindre koordinering vid inflationsmålspolitik
 - Kanske, men känns "second-order"
 - Stämmer inte men svenska erfarenheter
- Risker med "strikt" inflation-targeting
 - Ja, men alla centralbanker bedriver dock nu **flexibel** penningpolitik
 - Finns dock även fördelar med en "mindre flexibel" penningpolitik
Korpos (2010), Corsicelli et al (2006)
- Författarnas modellberäkningar visar:
 - Stabil nominell utveckling utan inflationsmål
 - Fördelar med koordinerad lönebildning
 - Fördelar med fast växelkurs

Frontfagsmodellen är inte "Standardmodellen"

- **Standardmodell** i liten, öppen ekonomi med rörlig växelkurs:
 - Inflationsmål nominell utgångspunkt för enhetsarbetskostnaden
 - Centralbanken använder räntan för att nå inflationsmålet
 - Penningpolitiken, **inte** finanspolitiken, stabiliserar ekonomin
 - Löneutveckling i jämvikt (likevekt):

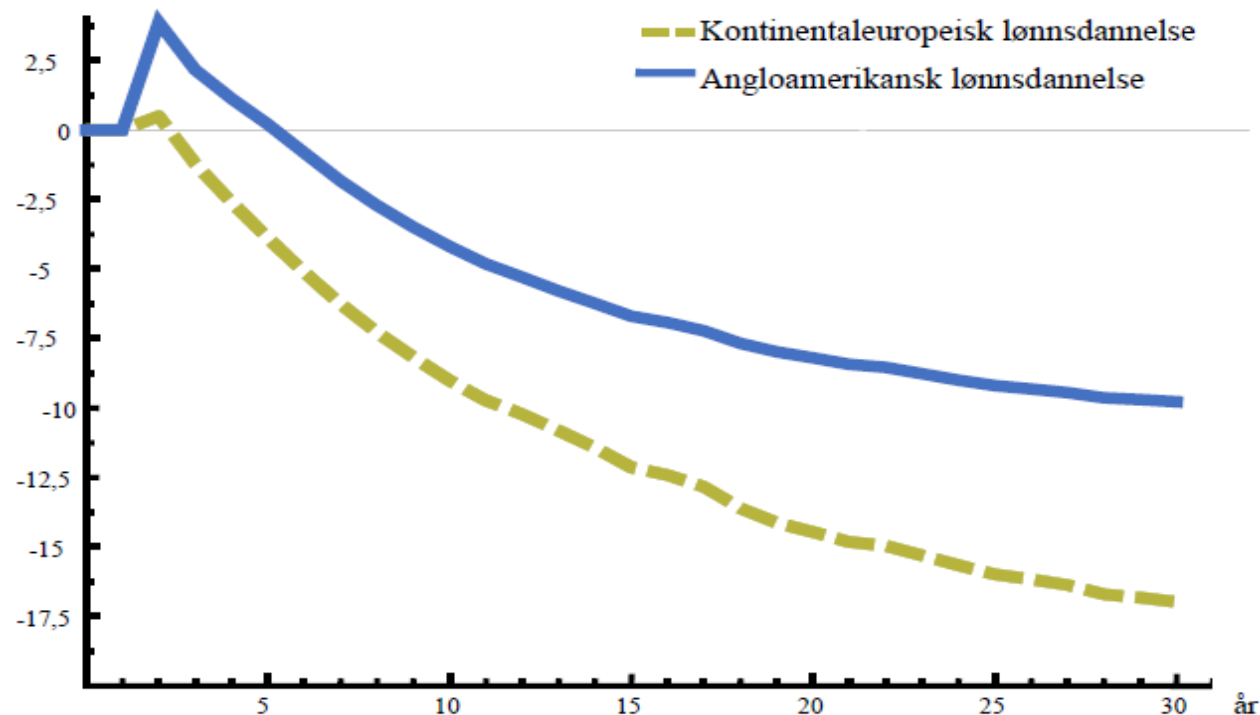

- Referenser
 - **Norge:** Norges Bank (2002), Aukrust (1977), Holden III (2013)
 - **Sverige:** Gottfries (2011), Calmfors (2015), Konjunkturinstitutet (2011)

Modellberäkningarna i avsnitt 4.2: Betydelse av **koordinering**

- Byter ut en ekvation i MODAG-modellen
 - Problematiskt utan systemskattning och utan strukturell modell
 - Lucas-kritiken
- Partiella analyser med konstant ränta och växelkurs inte informativa

Figur 31: Kapitalinntektsandelen i industrien. Avvik i procentpoeng fra beregningen uten endring i lønnsdannelse

Modellberäkningarna i Appendix: Betydelse av **växelkurssystem** och **koordinering**

- Har **växelkurssystem** rimliga effekter (Figur 35)?
 - Realränta högre i 100 perioder
 - Löneandel faller 2 p.e. då rörlig växelkurs införs
 - Arbetslöshet stiger 1 p.e.
 - Hur stämmer det med teori och empiri på området?
 - Varför nås inte inflationsmålet?
 - Anpassas realräntan mot omvärldens realränta?
 - Har **grad av koordinering** rimliga effekter (Figur 35 vs 36)?
 - Koordinering ger lite lägre arbetslöshet vilket är rimligt
 - Båda ger stabil inflationstakt (men inte på målet, dvs. 2,5%)
 - Utan koordinering ger icke-stabil modell
 - Löneandel 600!
 - Hur ska övriga resultat då kunna jämföras?
- **Generellt:** Svårt att värdera i vilken mån modellberäkningarna stödjer Frontfagsmodellen

Varför kan Frontfagsmodellen ändå ha "fungerat" trots ny penningpolitisk regim 2001?

- Utländska inflationsmål ganska likt Norges inflationsmål
- Arbetsmarknadens parter kan i viss mån ha beaktat inflationsmålet på 2,5% vid löneförhandlingarna
- Centralbanken kan ha uppfattat ungefär vilken efterfrågenivå givet löneutvecklingen som varit kompatibel med inflationsmålet
 - Genomsnittlig inflation dock endast ca 1,8% sedan 2001
- S-sektorn har accepterat K-sektorns norm
- På lång sikt rimlig approximation med samma nominella löneutveckling i alla sektorer
 - I sektorer med hög produktivitetstillväxt ökar priserna långsamt – och omvänt!

$$\Delta Pr\text{is} + \Delta Pr\text{oduktivitet} = \Delta L\text{ön}$$

**Konjunkturinstitutets tankeram för
lönebildning vid rörlig växelkurs
och inflationsmål**

Konjunkturinstitutets tankeram för lönebildning i Sverige (1/2)

Bestämningfaktorer för **strukturell** löneökning

	Basscenario	Högre produktivitetstillväxt i näringslivet	Lägre produktivitetstillväxt S-sektor
Konsumentprisökning	2,0	2,0	2,0
Prisökning näringslivet	1,6	1,6	1,5
Produktivitet näringslivet	1,6	2,1	0,8
Löneökning näringslivet	3,2	3,7	2,3

Konjunkturinstitutets tankeram för lönebildning i Sverige (2/2)

- Strukturell löneökning **hela** näringslivet 2016-2019: **3,2%** per år
- Hänsyn till **konjunktorella** faktorer
 - Konjunkturläget
 - Lönsamheten, Kapitalavkastning
 - Penningpolitikens möjligheter (Zero lower bound)
- Hänsyn till **strukturell** arbetslöshet
 - Löneutveckling på makro- och mikronivå
- Hänsyn till **strukturella förändringar**
 - Kapitalavkastningskrav
 - Fallande nettoexport, växande tjänstesektor
 - Minskade marknadsandelar inom exportindustrin

Konjunkturinstitutets tankeram för **arbetslösheten** i jämvikt

- "...uendelig mange arbejdsløshedsrater som er forenelige med stabil inflation" (sid. 29)
- Ja, men vid en **given tidpunkt** finns det bara en!
 - KI-definition: *arbetslöshet i jämvikt är den arbetslöshet som är varaktigt förenlig med inflationsmålet*
- Diamond-Mortensen-Pissarides search and matching framework
 - Arbetslösheten i jämvikt (likevekt) bestäms av:
 - Reservationslön
 - Arbetstagarnas förhandlingsstyrka
 - Matchningseffektivitet
 - Takten i strukturomvandlingen
 - Tillväxten i arbetskraften
 - Vakanskostnader

→ Penningpolitikens uppgift är att föra arbetslösheten mot jämvikt inom ramen för inflationsmålet

- Det finns spänningar mellan Frontfagsmodellen och penningpolitiken
 - Vilket är det nominella ankaret? Finns det två?
- Vem är ansvarig för stabiliseringspolitiken?
 - *“Det innebär imidlertid at hovedansvaret for makroøkonomisk stabilitet hviler på **finanspolitikken**” (sid. 62)*
- Exportindustrin kan normera (som i Sverige)
 - Men varför baseras inte normeringen på **hela ekonomins** förutsättningar samt inflationsmålet?
- Frontfagsmodell kan kombineras inflationsmålspolitik
 - kan få det bästa av båda!
 - Koordinering genom Fronfagsmodellen
 - Inflationsankare genom penningpolitiken